

KOÇO
KOSTA

ata të dy

e të tjerë

NOVELE

KOÇO KOSTA



Ata të dy e të tjerë

Novelë..... e thyer

SHTËPIA BOTUESE ENCIKLOPEDIKE
TIRANË, 1994

ATA TË DY E TË TJERË

1

Ky tjetri ishte i shkurtër, i rrumbullaktë, i shëndetshëm. Dhe kuqo. Me mosnë të arrirë, po i parritur në trup. Veç i rrumbullt, tërë tul. Flokët i ka të rrallë, të bakërt, diçka si të zbërdhylët dhe të rënë krejt sipër te balli i bërë si kupë gjizë e parë përmbys. Duart i ka të mbushura dhe të shkurtëra, veçanërisht gjer te bërrylat: fare të shkurtra.

Tek ai gjithçka është e shkurtër.

Tërë dimrin dhe ca kohë në pranverën e parë mban të veshur një peliçe që dikur është shitur në dyqan me emrin fëshfëshe kafe, po që ai, siç duket, e ka përdorur gjatë në gjendjen e parë si *pardesy* dhe pas ca vjetësh e ka çuar te një rrobaqepës privat dhe e ka kthyer në *peliçe*. Sigurisht, rrobaqepësi e ka shkurtuar, i ka qepur përbrenda copra të rënuara bataniesh dhe pastaj e ka zbukuruar me basme jeshile të ndarë në kuadrate me viza të verdha. Ky është astari. Kur fleta e *peliçes* është e zbërthyer përpara, era e hap dhe astari ngjan me të vërtetë i bukur. Atë kohë ndodh një hop i beftë: një kontrast i freskët.

Në dimër, në shtëpi, ku do të dalë përjashta, ai thërret: *Më sillni peliçen!*

Kështu ai ngjishet mirë brenda peliçes, mbërthen të dy pullat e para të qepura fort dhe ul kokën e shtyn duart në xhepa. Dhe, cili dëshiron, mund ta shikoje tek ecën në shëtitore, domethënë anës shëtitores, njeriu i shkurtër i qytetit me ato shpatulla tërë dhjamë, që lëvizin me pakëz mundim nën peliçen e ngjeshur.

Edhe peliçja është e bakërtë e dalëboje dhe një aktor i qytetit tonë, sa herë që e përball, duke ecur më këmbë, i thotë gati papritur:

- Po ti, pse ke dalë nga akuariumi?

Njeriu i shkurtër, i rrumbullaktë si fuçi e bërë me zemër të ndezur nga trung mani, Aktorit të estradës i ngjan si një peshk i kuq dekorativ, nga ata të cilët tek ne disa kanë vullnetin e mirë t'i mbajnë diku në dhomat e pritjes në akuariume.

- Peshk i kuq, - thotë Aktori, - pse ke dalë nga akuariumi?

Peshku i Kuq nuk mërzhitet. Ai buzëqesh dhe faqet e fryra i kuqen akoma, dhe qeskat e varura, si mollëzat e gishtit të vogël, gjithashti u kuqen.

Unë sapo jam transferuar në këtë qytet bregdetar. Në mbrëmje dal dhe e kam bërë zakon që të shëtis anës detit apo të ulem e të pi një kafe në lokalin e turizmit. Vetëm fare pak ditë e piva kafën fillikatisht. Pastaj, përnjëherësh, njëri pas tjetrit, dolën të njohur ose njerëz që dëshironin të njiheshin apo të pinin kafe me mua.

Sakaq u bëra person i njohur në atë lokal. Çdo pasdite uleshja atje për të rufitur një filxhan kafe, apo diçka tjetër sipas rastit. Po tani s'ulesha më i vetmuar.

Kisha vënë re gjithashti se në një tavolinë tjetër, në një vend pozicional, vazhdimisht, për gati dy orë, çdo mbrëmje, ndodhej atje edhe njeriu i shkurtër, të cilit Aktori i estradës i pat vënë nofkën Peshku i Kuq.

Nuk ia dija emrin, sepse gjer atëherë s'isha takuar asnjëherë me të. Dhe ai asnjëherë s'kishte treguar ndonjë dëshirë që të dredhonte për t'u ulur në tavolinën time. Cuk.

Por ai kurrë s'ulej vetëm. Qëndronte atje me një djalosh tjetër, që vishej me shije me elegancë.

Ai djaloshi që i pashëm. Kishte fiokë me të vërtetë të admirueshëm në ngjyrën e gështenjtë, me diçka në okër. Dhe ballë të bukur. Një ballë pa fjalë, të veçantë, fytyrë shprehëse,

veçanërisht sy shprehës dhe mollëza të kërcyera që s'ulërinin, por që e bënin më të hijshme fytyrën re tij me hundën e drejtë dhe buzët e trasha. Fytyra e tij e bukur është rekomanduese, e heshtur. Ajo fytyrë më rekomandonte dikë: pikërisht atë.

Ai vazhdimisht qëndronte i ulur me kujdes dhe kapardina e qepur me shije s'i bënte asnjë rrudhë. Golfi me rripa horizontale; të gjetur e të kombinuar me ngjyra të ngrohta, ngjalle, së bashku me veshjet e tjera të trupit, një përshtypje të mirë. Busti i tij, që dilte mbi tavolinë, ishte i bukur.

Përskaj tij gjithmonë do të ndodhej tjetri: njeriu i shkurtër i rrumbullakët. Midis, mbi syprinën e tavolinë, pranë secilit, kishte nga një ëmbëlsirë dhe nga një gotë me verë. Po më shpesh ata mbanin përpara nga një gotë me ponç. Vetëm nga një gotë me ponç. Atë gotë dukej se e trajtonin me kujdes: e ngrinin me elegancë, pinin pak dhe heshtazi, me lëvizje të matutra pa teatralitet, e ulnin në tavolinë. Gota me ponç qëndronte e pazbrazur plotësisht gjer në fund, gjersa ata të vendosnin që të ngriheshin. Djaloshi i Pashëm dukej se e preferonte ponçin. E preferonte jo si pije, po më tepër ndofta si një lëng të hedhur në gotën me fron të lartë dhe me ngjyrë që zbukuronte tavolinën. Vërtet, ponçi i shkonte shumë atij djaloshi të veshur bukur, që dinte të rrinte në një pozicion aq të mirë.

Ajo ishte një tavolinë krejt e veçantë. Nganjëherë Djaloshi i Pashëm ngrinte mjekrën dhe hidhte atje te perdet vështrimin e thellë. Shikonte përjashta: atje tek dërgonte mendimin ai. Dhe heshtëte. Ndërsa tjetri, atje pranë, dukej sikur respektonte atë heshtje të tij. Ai nuk e shqetësonte.

Ata qëndronin pranë njëri-tjetrit siç qëndron hidhërimi dhe gëzimi. Kështu më dukej nganjëherë.

Kur ndodhesha i ulur vetëm, te tavolina më tej, unë mundohesha të meditoja rreth atyre të dyve. Të tjerët, dikur përçark, flisnin me zhurma. Kurse ata jo. Vija re vjedhurazi, se kur i shkurtri donte t'i thoshte diçka tjetrit, shtrihej paksa mbi sheshin e tavolinës dhe i përshtëpiste. Pas kësaj mjekra e të shkurtrit prehej e ulur në tavolinën dhe tjetri nuk i fliste. Ose e

shikonte pjertazi vetëm një çast dhe përsëri mënjanonte kryet e gëdhendura me aq kujdes nga natyra mëmë. E ulte pëllëmbën dhe bërrylin që ishte ngulur diku te cepi i tavoiinës. Dhe shikonte dikur përjashta. Diku përjashta, unë e kuptoj kështu: Diku në hallat e tij, diku në dhembjen e tij apo në gezimet që priste.

Bor ai kishte një pamje krenare. Konfiguracioni i tjetrit përskaj tij ishte banal. Të paktën kështu më dukej në pamje të parë.

E megjithatë, dukej sikur ata mund të rrinin vetëm me njëri-tjetrin. Vetëm në ato orë të pasdites. Vetëm në atë lokal. Tipa interesantë! mendova.

Në shëtitore s'm'i kishte zënë syri asnjëherë së toku.

Kisha parë dy herë nga larg Djaloshin e Pashëm. Ai ecte me nxitim në trotuar dhe kapardina në atë trup të derdhur i lëvizte si mantel i Hamletit. Pantaljonat me kuadrate, në fund paksa të gjëra, i lëviznin sa majtas-djathias dhe tërë veshja që në harmoni.

Ai nxitonte. Dhe ikte nëpër qytet sikur të thopshte: Jam racë krenare!

Një pasdite tjetër, unë hyra në lokal. Brodha shikimin nëpër tavolina. Ata të dy ndodheshin atje te tavolina pozicionale. Si gjithmonë. Si të ishin dy banorë që s'i hasje dot veç e veç në atë lokal. Ashtu ata përbënin një laryshi ishullore pa asnjë epërsi ndaj njëri-tjetrit.

Nuk po shikoja të njohur. Në çast u trova: s'dija ku të ulesha. Ndjeva se të dy më shikonin mua. Menjëherë u ula në tavolinën e parë në të majtë. Shtriva krahët dhe sytë më shkuan pa dashje te tryeza e tyre. Ata, secili më vete, shikonin nga unë. Atë kohë përnjëherësh Peshku, i Kuq buzëqeshi, më përshëndeti dhe lëvizi nga karrigia. Ai përshëndeti çiltër. Unë ula dhe ngrita kokën me mirësjellje. Tjetri: Djaloshi i Pashëm nuk lëvizi nga vendi. Vetëm se përshëndeti lehtë pa u kompromentuar: ai qëndronte në punën e vet dhe donte të

sillej siç ia kërkonte natyra e tij.

Peshku i Kuç pas kësaj ngriti lart krahun e shkurtër dhe më përshëndeti së dyti, duke lëvizur gishtat e vegjël të enjtur. Djaloshi i Pashëm shikoi pjerrtas, pa mlllef. Ai gjykonte në diçka që e dinte vetëm ai. Për të cilën mendohej vetëm ai!

U bëra nervoz. Ç'të jenë ata të dy, mendova. Ata të dy që pa pikë droje ulen atje dhe të shikojnë ashtu; dhe pa të njohur të përshëndetin?!

Mendoja dhe s'shikoja atje tek ajo tavolinë, tek ata të dy. Po mjekra ime zevzeke lëvizi prapë dhe sytë e mi ngrinë të shikimi i tyre. Ata, secili më vete vazhdonin të më shikonin. Nga mesi e lart trupi im dilte mbi syprinën e tavolinës. Ata mund të hetonin kështu gjoksin tim të imtë, supet e vegjël dhe kombin e grykës që më shqetëson shumë kur ma shikojnë të tjerët. Qafa ime është e dobët, e paushqyer dhe kombi del si gërdailë. Ç'ti them këtij kombi! Po aty!

Përsëri dy palë sy shikonin nga unë dhe ndjeva qerpikët që m'u shqetësuan dhe kokërrarrën e së mjerës grykë që shtoi intensivisht punën atje poshtë nën lëkurën e rrudhosur. Vjen e ulesh këtu në klub në një orë të arsyeshme një pasdite, që të shlodhesh duke rrëkëllyer apo surbur diçka dhe befaz të ngulen aty më tej dy vetë: një shkurtan dhe një... një sqimtar! Të ngulen paturpërisht dy palë sy!

Deomos që u nervozova. Ja pse dola nga apartamenti: Që të prehesha diku përjashta bregut të detit apo në klub. Se këto kohë më duhet të punoj i ulur në tavolinën e punës në dhomën e apartamentit tim. Dhe sigurisht duhet të dal nga pak.

Po tamam në këtë orë sikur dalin edhe ata të dy. Dhe ulen përbailë meje. Dhe pa pikë mëshire, pa pikë turpi ngrenë sytë e ngeshëm dhe...të shikojë drejt!

Ç'të bëj unë i ulur vetëm në tavolinë? Ç'ti bëj gishtat? A thua se ata të dy s'do të fillojnë pas pak të përgojnë për kombin eshtor të qafës sime? Apo për këto vetulla të trasha të kërcyera. që ngjajnë sikur të jenë trazuar dhe fare pa u çetuar, pastaj, përnjëherësh të kenë ngrirë?

Ja prapë! Po ç'keni o të uruar?!

Te cepi i tavolinës sime, mbi mbulesën e bardhë, kishin shënuar diçka me stilolaps si duket. Unë i thashë vetes që ta hetoja se ç'i qe tekur dikujt të zhgarraviste mbi mbulesën e bardhë të klubit?! Kështu nuk do të mendoja më se ç'mund të përgojonin ata të dy për mua.

Atje te mbulesa e bardhë...Fap! Ata po shikonin nga unë! Po shikonin nga unë. Më dukej sikur më hidhnin thumba.

Po, pse, pse në fund të fundit, nervozohem kaq lehtë? Mbase janë njerëz të zakonshëm. Mbase pak tuhafë! Pak tuhafë! Vetëm kaq. Çfarë libër të ngre nga rafti e ta shfletoj me mend? Ja, njëri syresh po shfletohet në kujtesën time. Nga njëra faqe e atij libri shkonin në trurin tim fare qartë rradhë që Englesi i shkruante dikur Bershtajnit. T'ju them juve të dyve aty më tej, se Englesi i shkruante Bershtajnit që..." Përgjithësisht mos ua vër veshin thumbave, kjo është rregulla e parë në luftë".

Përseshillëk! Më shqetësuan. Në ç'dreq lufte jam unë me ta! Në ç'dreq lufte që po thërras në ndihmë atë...Engelsin?

Ata janë karagozë, shkroi me zjarr në kompjuterun e tij truri im. Karagozët e këtij qyteti.

Unë këto fjalë i mendova. S'i fola. S'i mërmërita. I mendova me zemërim. Sepse...e, a ishin vallë karagozë?! Mos u nxito, i thashë vetes, mos u nxito, bre!

Erdhi më në fund kamarierja dhe porosita kafe. Erdhën edhe dy shokë dhe u harruam në bisedat tona.

Akoma s'ishim ngritur, kur Peshku i Kuq dhe shoku i tij, ai Djaloshi i Pashëm kaluan, pranë dhe që të dy thanë natën e mirë. Unë lëviza nga vendi dhe gjithashtu urova natën e mirë. E ç'të bëja?

Akoma pa dalë përjashta, përpara banakut, u bë gurgule. Ata të dy qenë përballur me Aktorin e estradës. Aktori i estradës befas kishte qeshur, kishte zgjatur krahun e djathtë dhe tunde gishtin tregues.

- Peshku i Kuq! - thërriste ai. - Pse ke dalë nga akuariumi?!

Peshku i Kuq më duket se u skuq edhe më, dhe të dy me Aktorin qeshën.

Pas një çikë gurguleja u shua. Aktori i estradës u përkul te ca shokë në tryezën e parë nga e djathta, ndërsa në sallë tek ne erdhi qartë zëri i tij... i Djaloshit të Pashëm që tha:

- Ky djall se ku ka vjedhur oý hunj gardhi dhe ka bërë këmbël

Ai tha ashtu për Aktorin e estradës! Ne shikuam nën kërthizën e Aktorit te të *dy hunjtë*. Djaloshi i Pashëm ka humor dhe konceptim figurativ! Dhe mua më pëlqen humori. Deomos.

- Lëvizi një çikë *hunjtë* e gardhiu gjer në tavolinën tonë. - i foli dikush tjetër Aktorit të estradës.

Ata që folën, qeshën dhe e shikonin mikun e tyre nga mesi e poshtë.

2

Peshku i Kuq punonte brenda në qytet me një triçikël me karroceri të mbuluar me mushama të trashë. Çuditërisht, mbulesa e karrocerisë që lyer me shije. Në përgjithësi tërë triçikliti i kishin dhënë ngjyrë me shije, me përkujdesje të veçantë. Në një brinjë të mbulesës kishin shkruar edhe numra telefoni të ndërmarrjes. Sikur tërë ajo *makinë* " e rëndë " të bënte shpesh linja të gjata ndërkombëtare dhe dikur ndofta mund t'i ndodhte një aksident apo një defekt dhe që andej pastaj t'i telefononin pronarit të përtejkombit.

Kështu që, tek kalonte nëpër udhët e qytetit tonë, ajo kamioçinë dhe tek e shikonin një hop, befas njerëzit ndriçonin fytyrën. Brenda në kabinën e vogël në timon ishte drejtuesi: Peshku i Kuq. Tek e shikonin njerëzit seriozitetin me të cilin qëndronte pranë timonit Peshku i Kuq, njëherësh bënin buzën në gaz.

Në anën tjetër të mbulesës ishte vizatuar imazhi i një aparati televiziv dhe i një lavatriçeje. Kjo ishte detyra e atij triçikli: të merrte diku nëpër apartamente televizorë, lavatriçe apo frigoriferë dhe t'i çonte për riparim. Dhe s'andejmi t'i kthente prapë.

Njëherë paradite, aty nga ora dhjetë, befas pashë triçiklin me mushamanë e ngjyrosur, me numrin e telefonit të shkruar në shpinë dhe me skicat e qarta të aparateve që mund të mbarte? E pashë pothuaj në të dalë të qytetit, në periferi, pranë një magazine mobilieash.

Ndala. Peshku i Kuq s'ishte në timon. Dera e kabinës ishte e hapur përgjysmë. Diku do të jetë, thashë me vete. Më tej ishte një grumbull me gjashtë vetë. Gjithashtu brenda në magazinën me balloren e xhamtë ishte një grumbulli tjetër njerëzish.

Po shiteshin divanleto dhe etazherë për libra.

Hyra dhe dola përjashta. Disa, ata që ishin përjashta, kishin paguar dhe qëndronin pranë mallit. Ata prisnin transportierin të cilin, siç mësova, s'ua siguronte ndërmarrja e shitjes.

Pas një çike dallova shpatullat e brumta të Peshkut të Kuq. Ai sillej për qark *me indiferencë*, me duart e shkurtra të rrasura në xhepat e peliçes. Sillej dhe sakaq vështronte tinëzisht, si xhambaz. Dredhoi me shkathtësi midis dy vetëve dhe ndaloi. Ngriti kokën dhe diç u foli atyre. Pastaj tundi kryet sikur t'u thoshte: Jo, jo dhe u kthye prapas me rrëmbim. Fytyrën e kishte të përskuqur të murrëtyer.

U përballëm. Fytyra e tij qeshi dhe u afrua çuditërisht tek unë.

- Hë, - më tha, - dole këtej?

- Doia, - i thashë.

Ai më shtrëngoi dorën si të kryente një veprim angari dhe qëndroi në krahun tim të majtë. Qëndroi fare lirshëm.

Shikonim grumbullin e atyre që kishin blerë mobiliet dhe i kishin nxjerrë përjashta. Ata prisnin që t'i transportonin. Peshku i Kuq më qëlloi me bërryl te bërryli. Unë ktheva kokën. Fytyra e tij shikonte fytyrën e qiellit. Shikova edhe unë në qiell:

- Do të kullojë shi, thua?

Ngrita supet dhe thashë:

- Qiell për shi po vjen.

- Ta hedh shpejt ç'ka për të hedhur? - tha ai. Ai shikonte